

Norveška v središču križnega ognja

Angleži in Francozi ji očitajo podpiranje Nemčije, Nemci pa zaveznikov — Norveški zunanji minister priznava, da je „Altmark“ bila oborožena — Amerika odklanja posredovanje

LONDON, 20. februarja. Exchange Telegraph. Angleški listi kritizirajo postopanje Norveške, kateri očitajo, da daje potuho nemškim ladjam, da lahko nemo-teno kršijo njeno nevtralnost in jo zlorablja v sovražne akcije proti zaveznikom. Listi ugotavljajo, da se je že večkrat opazilo, da so se nemške podmornice, ki operirajo na Severnem morju, zatele v norveške teritorialne vode in celo pristanišča, kjer so bile oskrbovane z vodo, pogonskimi sredstvi in živili. Norveška zato nima nobene pravice protestirati proti napadu na nemško pomožno vojno ladjo „Altmark“, ker je bilo tudi ščiteno te s strani norveških oblastev kršenje nevtralnosti. Anglija ne bo mogla dovoliti, da bi Norveška iz strahu pred Nemčijo še dalje podpirala njene pomorske akcije proti zaveznikom in bo znala najti sredstva, da to prepreči.

OSTRA FRANCOSKA KRITIKA

PARIZ, 20. febr. Havas. Pariški listi komentirajo afero „Altmarka“ v zvezi s skandinavsko nevtralnostjo. „Petit Parisien“ pravi, da mora vsak človek zdravega razuma samo odobriti dejanje Angležev, s katerim je bilo osvobojenih 400 mornarjev. Nobena mornarica sveta, ki ima količnik časti, bi ne postopala drugače. Nihče ne bo dopustil, da plovejo mimo njega nesrečni sorodniki, ne da bi jim priložili pomoči. Britanska akcija je obenem dokazala, da služijo norveške teritorialne vode Nemčiji kot zaščita za njene ladje. V Oslu so to dobro vedeli in Norveška je lahko hvaležna Angležem, da so na to dejstvo gledali z blagohotno naklonjenostjo. List je mnenja, da bi Norveška gotovo dala celo dovoljenje za prevoz ujetnikov po železnici iz Bergena v Oslo. Norveška je dežela hrabrih mornarjev, zato ne sme živeti pod strahom. Morala bo lojalno priznati, da je prva kršila njeno nevtralnost pač Nemčija.

TUDI NEMCI NISO ZADOVOLJNI

BERLIN, 20. febr. DNB. Nemški listi še dalje pišejo o aferi „Altmarka“ in naglašajo, da bi utegnili nastati iz angleškega napada v norveških teritorialnih vodah še zelo resni nasledki. Pri tem pričenjajo obtoževati tudi Norveško, ker ni storila potrebnih ukrepov, da zaščiti svojo nevtralnost in se sedaj zadovoljuje samo s protestnimi notami.

NEMŠKA OPRAVIČILA

OSLO, 20. febr. DNB. Z nemške strani odločno zanikajo angleško trditev, da je hotel parnik „Altmark“ preko radia poklicati nemške vojne ladje v norveške vode na pomoč. V prilog lojalnosti poveljnika „Altmarka“ je tudi dejstvo, da je „Altmark“ poslal v utrjenem rajonu Bergena norveškemu obalnemu poveljstvu radiogram za nemško postanišče v Oslu. Ko je kapitan zvedel, da to ni dopustno, se je takoj opravičil. „Altmark“ ni bil v zvezi z nemškimi vojnimi enicami.

POJASNILO MINISTRA KOHTA

OSLO, 20. febr. Reuter. Norveški zunanji minister prof. Koht je podal v parlamentu izjavo o incidentu med angleškimi vojnimi ladjami in nemško ladjo „Altmark“. Prof. Koht je izjavil, da je nemška ladja „Altmark“ pomožna vojna ladja, ki je oborožena s protiletalskimi topovi. Ustavila se ni v nobenem norveškem pristanišču, pač pa jo je preiskala norveška torpedovka v bližini Trondhjemu. Poveljnik norveške torpedovke je prišel do prepričanja, da je „Altmark“ oborožena in da se mora zato smatrati kot pomožna vojna ladja. To je tudi izjavil v poročilu norveškim pomorskim oblastem v Bergenu, ki so poslale še eno torpedovko nasproti „Altmarku“, z namenom, da ga preišče. Nemška pomožna vojna ladja pa se ni pustila drugič preiskati, kar je imela seveda po mednarodnem pravu pravico odkloniti. Naslednjega dne so opazili angleška letala nad norveškimi fjordi. Očitno so bili

lamentna Hambro je izjavil, da upa, da bo angleška javnost znala ceniti in prijateljsko soditi o zadržanju norveške vlade.

PRED ZVEZO NARODOV

BERLIN, 20. febr. NTB. Norveška vlada je včeraj sporočila nemški, da misli poslati poročilo o incidentu z „Altmarkom“ Zvezi narodov. Norveški poslanik je včeraj predal nemški vladi pisan memorandum, za katerega se misli, da je popolnoma v skladu z nemškimi zahtevami.

AMERIKE SE NE TIČE

WASHINGTON, 20. febr. Pobuda norveških časnikov, naj predsednik Roosevelt odloči o incidentu z „Altmarkom“, je sprejeta v USA zelo hladno. Američani menijo, da se jim ta zadeva ne tiče, ker njihovi interesi niso oškodovani. V splošnem pa se pričakuje izjava Cordella Hulla.

POGREB NEMŠKIH MORNARJEV

OSLO, 20. febr. DNB. V vasi Sognedal v fordu Josingu so bili včeraj ob 16. pokopani ubiti nemški mornarji s parnika „Altmark“. Iz okolice je prišlo mnogo domačinov. Na čelu sprejema je šel nemški poslanik Breuer, nato poveljnik „Altmarka“, posadka ladje ter predstavniki

norveških oblastev, med katerimi je bil tudi poveljnik norveškega obalnega oddelka vojne mornarice. Med pogrebniimi svečanostmi na parniku „Altmarku“ se je zbralo okrog mnogo ribiškimi čolnov. Dostop do parnika je bil zastražen, vendar je bilo z obale, polne ljudstva, lahko opaziti osem krst na krovu ladje. Med globokim ganotjem preživelih so bile krste prenešene s krova. Norveški mornarji s križarke „Olaf Triggassone“ so tvorili častno stražo. Trije tovorni avtomobili so prepeljali krste v Sognedal, sledilo je nad 80 privatnih avtomobilov. Na vaškem pokopališču je bila zbrana velika množica okoličanov. Med cerkvenimi pesmi norveškega pevskega društva so spustili krste v skupno grobnico. Po blagoslovu je pastor nemške cerkvene občine v Oslu, Sick, govoril v zadnje slovo. Nemški poslanik Breuer in poveljnik „Altmarka“ sta izpregovorila v zadnji pozdrav padlim borcem. Med pogrebno pesmijo je položil nemški poslanik na grob venec Adolfa Hitlerja in zunanjega ministra Nemčije, poveljnik norveškega mornariške oddelka pa prav tako venec z narodnim trakom.

Premor v bojih za Mannerheimovo črto

Severno od Ladoškega jezera uničili Finci novo sovjetsko divizijo — Dobava zavezniških letal — Švedi odklonili zahtevo po prehodu zavezniških čet

MOSKVA, 20. febr. Tass. Poročilo leningrajskega vojnega okrožja: Včeraj se je ofenziva sovjetskih čet na Karelski ožini nadaljevala z uspehom. Naše čete so očistile od sovražnika utrjeni okraj Bjorkoe in zasedle otok Rionsaari, 3 km zahodno od Juhannesa, nadalje otok Revonsaari, ki je 5 km južnozahodno od Juhannesa, železniški postaji Lahteenmaki in Humoljoki, na obmorski železniški progi. Na drugih sektorjih fronte nobenih sprememb. Naša aviacija je bombardirala sovražnikove čete in vojaške objekte. 14 sovražnih letal je zrušenih.

FINSKO POROČILO

HELSINKI, 20. febr. Finsko vojno poročilo pravi, da je bila 18. sovjetska divizija, ki je operirala severovzhodno od Ladoškega jezera in ki je štela okoli 18 tisoč mož, popolnoma uničena. Finske čete so zajele 100 tankov, 58 topov, 12 protitankovskih topov, 78 avtomobilov, 23 artilerijskih vpreg, 44 poljskih kuhinj, 60 strojníc in divizijsko zastavo.

HELSINKI, 20. febr. Havas. Med plenom, ki ga je pustila na bojišču 18. sovjetska divizija, je tudi zastava divizije iz mesta Jaroslava. Zastava ima uvezeno polovico sveta s srpom in kladivom ter sovjetskim bajonetom, ki je zasajen v balistične državnice ter predira dalje skozi Skandinavijo, s konico nad najzahodnejšim delom Norveške.

NA MANNERHEIMOVI ČRTI MIR

HELSINKI, 20. febr. Exchange Telegraph. Predor sovjetskih čet od Finskega zaliva do Summe se je znatno poglobil. Sovjeti so tu napredovali za 8 km. Zaradi tega sodijo strokovnjaki, da je postal finski položaj zelo resen in bi se moral zgoditi pravi čudež, da bi bila sovjetska ofenziva, ki se pričakuje na nove finske položaje, z uspehom odbita. Sovjetsko poveljstvo je organiziralo ofenzivo do podrobnosti in je temeljito preračunalo njene učinke, in to ne glede na žrtve, ki jih terja. Zelo verjetno je tudi, da so sodelovali pri izdelavi načrtov nemški stro-

kovnjaki. Trenutno na Mannerheimovi črti ni posebnih dogodkov, aktivna je večinoma le aviacija.

SOVJETSKI LETALSKI NAPADI

HELSINKI, 20. febr. Havas. Sovjetska letala so včeraj bombardirala mesta Turku, Hanko, Salmi, Kuvola, Hapamäki, Liomo in Rinamäki, posebno močno pa Viipuri in Jenu. Ljudskih žrtev ni bilo.

PRIHOD ZAVEZNIŠKIH LETAL

HELSINKI, 20. febr. Havas. Opaža se, da prihajajo na Finsko v zadnjih dnevih v vedno večjih množinah zavezniška letala. Položaj v zraku se je že znatno spremenil, kar dokazuje zlasti dejstvo, da so pričele finske letalske eskadrilje pogumne napade na zaledje sovjetskih čet, ki stoje na Karelski ožini. Ti napadi so dosegli tudi že znatne uspehe, zlasti pri bombardiranju železniških prog, ki vodijo iz Leningrada. Fincem se je posrečilo razbiti več železniških postaj in razrušiti na več mestih tudi proge same. Pošiljatev letal se vrši sedaj deloma tudi že direktno po zraku.

ŠVEDI ODKLONILI PREHOD

LONDON, 20. febr. Exchange Telegraph. V angleški javnosti se pojavlja vedno odločnejša zahteva po uspešni pomoči Finski in nekateri listi predlagajo, naj se odpošlje Fincem na pomoč najmanj 100 tisoč mož. Težkoče pa obstajajo v tem, da je Švedska, ki je, kakor znano, odklonila sama pomoč, odklonila tudi prošnjo, da bi dovolila čez svoje ozemlje prehod zavezniških čet. Na odločilnem mestu preučujejo sedaj vprašanje, kako najti rešitev iz tega položaja in po, po kateri bo mogoče Finski pomagati. Nekateri listi pri tem ostro kritizirajo postopanje švedske in Norveške in jima očitajo, da delata pod pritiskom Nemčije.

STOCKHOLM, 20. febr. STB. Švedski kralj Gustav je izjavil, da je Švedska pozkušala pomagati Finski, vendar več ni bilo mogoče storiti, ker bi se v nasprotnem primeru zapletla v vojno z veselilami.

ČUDNO AMERISKO STALIŠČE

WASHINGTON, 20. febr. Ass. V ameriških bančnih krogih pravijo, da bodo morali Finci pokazati uspehe proti predirajočim sovjetskim četam, če hočejo dobiti novo ameriško posojilo. Ameriška finančna pomoč Finski se bo odločala iz dneva v dan. Finski vladi je do sedaj stavljenih 10 milijonov dolarjev na razpolago.

MANIU PRED VOJAŠKIM SODIŠČEM

BUKAREŠTA, 20. februarja. Exch. Tel. Bivši romunski ministrski predsednik in

voditelj zaraniščne stranke dr. Maniu je postavljen pred vojaško sodišče zaradi izjav, ki jih je podal zastopnikom tuje tiska, v katerih se je zavzel za obnovo demokracije v notranji in prklju čitev k Angliji in Franciji v zunanji romunski politiki.

Mariborska napoved: Pretežno oblačno in malo vetrovno vreme. Včeraj najvišja temperatura +0,8, danes najnižja —5,9, opoldne —2,2.

Maribor, 20. februarja.

V teku dvajsetih let, ki so potekla med svetovno in sedanjo evropsko vojno, smo slišali z evropskega zahoda, iz Francije in Anglije, obilo glasov, ki so se zavzemali za reorganizacijo Podonavja. Med temi glasovi so bili tudi taki, zlasti iz Londona, ki so zagovarjali revizionizem. Ustvarila jih je predvsem madžarska propaganda. Da so pa na zahodu še vedno posamezniki, ki se ukvarjajo v tem smislu s Podonavjem, nam dokazuje studija, ki jo je šele nedavno objavil angleški univerzitetni profesor C. A. Macartney. V tej svoji studiji kritizira stanje, ki so ga ustvarile mirovne pogodbe po svetovni vojni in skuša dokazati, »da so v Podonavju narodnostne meje tako nejasne in posamezne obmejne narodnostne skupine celo same tako neopredeljene, da mej po pravih etnografskih načelih sploh ni mogoče določiti«. Mimo tega trdi, da se narodnostna ozemlja ne krijejo z geografskimi in gospodarskimi enotami. Zaradi tega simpatizira profesor Macartney bolj z enotami po zadnjem kakor po prvem načelu.

Izhajajoč s tega stališča išče pisec vzroke za vsa leta Podonavja v razmejitvi po narodnostih, ki je razbila »naravne enote geografsko in gospodarsko zaokroženih ozemelj«. S tem dokazuje, kakor tako mnogi njegovi somišljeniki na zahodu, da pozna Podonavje pač samo iz geografskih in gospodarskih knjig in morda še iz v posebne namene vodene propagande, nikakor pa ne iz živega življenja in čustvovanja narodov Podonavja. Gospod profesor očitno ne ve prav nič o tem, kdo je kriv, ako so kje etnografske meje res nejasne in ako so kje res obrobne skupine, ki narodnostno niti same niso jasno opredeljene. Ako bi se v problem le malo bolj poglobil, kar bi od univerzitetnega profesorja vsekakor od pričakovali, bi kmalu izvedel, da je te nezdružljive pojave v Podonavju zakrivilo stoletno nasilno in namerno tlačenje ter raznarodovanje celih narodov ali vsaj posameznih njihovih delov. Iz tega bi pa tudi spoznal, da se nekoč vladajočim narodom ni zgodila prav nobena krivica, ako so izgubili kako »neopredeljeno« obrobno ozemlje, kakor se ne zgodi krivica posestniku, ki mu sodišče prestavi mejnike nazaj tja, kjer so bili prej in od koder jih je on sam samovoljno, in v želji prilastiti si tuji svet, prenesel na sosedovo zemljišče.

Prav tako bi bil pa prof. Macartney lahko iz temeljitejšega studiranja političnih dogodkov v Podonavju v času med svetovno in sedanjo vojno spoznal, da krivda za to, da ni bilo mogoče ustvariti tesnejšega sodelovanja med podonavskimi državami, ne zadene prav nič tako imenovane nasledstvene države, dasi bi rad prav njim naprtil vso to krivdo. Dejstvo je namreč, da so te države iskale ves ta čas političnih, gospodarskih in kulturnih stikov tako z bivšo Avstrijo kakor z Madžarsko, a da so njihova prizadevanja kljub temu ostala brezuspešna, je bila kriva samo in izključno dunajska in budimpeštanska gospoda in mentaliteta njihove okolice. Ta je namreč ostala še vedno taka, kakor je bila za časa pokojne habsburške dvojne monarhije. Dunaj in Budimpešta sta gledala na osvobodene narode in njihove države dalje z viška navzdol kot na nekaj nižjega in manj vrednega. Domisljala sta si, da sta še dalje poklicana ohraniti vodstvo v vseh, tako političnih kakor gospodarskih vprašanjih.

Ob tej »gospodski« mentaliteti so se razbila vsa plemenita prizadevanja podonavskih narodov za zblizanje in sodelovanje. Toda če je zaradi tega trpelo v nekem oziru vse Podonavje, in se, kakor pravi prof. Macartney, ni moglo ustaliti in normalizirati, je bilo dosti posredne in celo tudi neposredne krivde za to na zahodu, ki je dunajska in budimpeštanska stremiljenja podpiral, čeprav čisto v dobrem prepričanju in zaradi krivih pogledov in nepoznavanja dejanskega položaja. Prof. Macartneyu in njemu enakim bi mogli citirati na tisoče člankov, ki so jih objavili listi nasledstvenih držav, v katerih so zahod opozarjali na njegove zmotne poglede. Zategli niso, kajti če bi bili, bi bilo Evropi prikrajšano marsikatero gorje. Tudi pravi, ki angleškemu gospodu niso všeč,

Turčija uveljavila zakon o obrambi

ANKARA, 20. febr. Ass. Turška vlada je včeraj sklenila, da stopi zakon o narodni obrambi popolnoma v veljavo. To dejstvo tolnačijo v diplomatskih krogih, da smatra Turčija, da so ona in njene zaveznice, Anglija in Francija, v nevarnosti na Balkanu

in na Bliznjem vzhodu.

ZENEVA, 20. febr. Havas. V sporazumu z angleško in turško vlado je Francija regirala pri Zvezi narodov angleško-francosko-turški sporazum, sklenjen 19. oktobra lani v Ankari.

Stiri nove žrtve pomorske vojne

LONDON, 20. febr. Reuter. Rušilec »During« iz vrste »Defender«, zgrajen l. 1932, oborožen s 3 topovi večjega, 8 topovi manjšega kalibra in 8 cevmi za torpede je bil potopljen. Angleži pa so potopili neko nemško podmornico.

LA CORUNA, 20. febr. Havas. V zvezi s potopitvijo španskega parnika »Banderas« javljajo uradno: Strašna eksplozija se je primerila zgodaj zjutraj 10 milj od rta Villano. Ubitih je bilo 20 članov posadke, 9 se jih je rešilo. Ladija se je v trenutku potopila. Brodolomce je prevzela jadrnica »Tritonia« in jih izkrcala v La Coruni. Ranjence so spravili v bolnišnico. Drugi častnik in neki mornar imata težke poškodbe.

LA CORUNA, 20. febr. Havas. Kmalu

po eksploziji ki je potopila španski parnik »Banderas«, je ponovna detonacija prizadejala grško ladijo »Ellis« 60 milj od rta Finistere. Parnik je plul proti jugu, ko je poveljnik nenadoma opazil neko podmornico. Ukazal je posadki, naj nemudoma zapusti ladijo. Naglo so spustili dva čolna, se ukrcali in oddaljili. Podmornica se je približala ladiji, lansirala torpedo, za tem še ena in parnik se je med silovitim pokom razpolvil. Takoj za tem je podmornica spet izginila v morje. Brodolomci so ostali nekaj časa v čolnih. Priplula je jadrnica »Manin« in jih sprejela na krov. Dva člana posadke sta bila težko ranjena prepeljana v bolnišnico La Corune.

Angleži dobili 113 novih ladij

LONDON, 20. februarja. Reuter. Angleško ministrstvo za informacije poroča, da je dobila britanska trgovinska mornarica 113 novih parnikov iznad 500 ton nosilnosti v skupni tonaži 502.000 ton. Od začetka vojne je izgubila 141 parnikov s skupno tonažo 594.000 ton. Sprejme ladije so zaščitile doslej 8284 trgovskih

ladij, od tega 7441 angleških, 465 zavezniških in 378 nevtralnih. Ako prištejemo k tonaži novih ladij še one nemške, ki so bile doslej zaplenjene, se je kapaciteta angleške trgovske mornarice od začetka vojne do sedaj povečala za več sto tisoč ton.

Strogi ukrepi v Romuniji

BUKARESTA, 20. febr. Rador. Vlada je izdala predpis o zakonski prepovedi širjenja vseh tajnih publikacij in rokopisov. Tiskarne ne smejo tiskati nobenih rokopisov brez predhodnega odobrenja cenzure. Prestopki bodo kaznovani z ječo od enega meseca do dveh let. Krivci bodo razrešeni vseh javnih funkcij. Uredba daje notranjemu ministru pravico, da spravi v koncentracijska taborišča vse, ki bi se pregrešili proti javnemu redu in miru v smislu gornjih uredb. Tatarescu je v izjavi novinarjem naglasil, da se mora vlada boriti proti skupini ljudi, ki skušajo s podtalnim rovarjenjem ovirati Romunijo v njeni misiji. V zadnjem času je bila celo zunanja politika države predmet mračne kampanje, kateri je bilo treba zdaj energično napravit konec. Podtalna akcija bo odločno udušena, krivci pa temeljito kaznovani, pa naj bodo kdor koli. Politiko notranje konsolidacije in pomirjenja v smislu narodne sloge Romunov bo vlada še bolj ojačila.

Odstop urugvajskega vojnega ministra

MONTEVIDEO, Urugvaj, 20. febr. Havas. Demisioniral je general Alfredo Campos, urugvajski vojni minister. O vzrokih odstopa se ni moglo ničesar izvedeti, ker uradni krogi o njih molčijo. Verjetno je prišlo do spora v vladi zaradi zahteve o obilnatni vojaški službi proti kateri se je izrekla večina političnih strank in častnikov.

Odkrit grob Salomonovega tasta

KAHIRA, 20. febr. Stefani. Na obali jezera Menzel v spodnjem Egiptu je profesor Monte odkril grob faraona Feuzenasa iz 21. dinastije, ki je vladal okoli leta 1000 pred Kristusom. Grobnica je popolnoma nedotaknjena in izredno dobro ohranjena. Prof. Monte meni, da je bil faraon Feuzenes tast izraelskega kralja Salomona. Odkritje je velike znanstvene vrednosti.

bi bili že davno odstranjeni. V podonavski kotlini bi bilo vzkliklo novo življenje.

Zato bi bilo pač v interesu ne samo Podonavja, ampak v enaki meri tudi evropskega zahoda, ako bi se »reševanje podonavskih problemov« na podlagi pamirne in večinoma še skrajno problematične učenosti vsaj sedaj že nehalo in prepustilo tistim, ki tu živijo. S takim

Trockistična akcija v Franciji

PARIZ, 20. februarja. Havas. Francoska policija je vodila več tednov tajno preiskavo v krogih trockistov. Posrečilo se ji je namreč odkriti, da so se nekateri subverzivni elementi združili pod to firmo in snovali četrti internacionalo, da bi mogli širiti razdiralno antimilitaristično propagando. Policija je zaplenila obsežen material ter zajela 16 članov pri nekem sestanku, več drugih pa pri razdeljevanju letakov. Vsi so bili izročeni vojaškemu sodišču, ki jim bo sodilo po določenih zakonih.

ZEDINJENE DRŽAVE POLZE V VOJNO

WASHINGTON, 20. febr. Senator Nye ki je nasledil senatorja Boraha v senatnem zunanjepolitičnem odboru, je kritiziral delo Roosevelta. Dejal je, da poizije Zedinjene države v vsakim dnem bolj v vojno, vendar ni nikogar, ki bi to polzenje znal ustaviti.

EDEN V LONDONU

LONDON, 20. febr. Reuter. Minister za dominione A. Eden se je vrnil v Anglijo in dal izjavo, v kateri posebno poudarja tri točke: 1. očitno kvaliteto avstralskih in novozelandskih čet, 2. najboljši efekt, ki ga je ta vojaška demonstracija sprožila na Bliznjem vzhodu in sploh na vsem svetu ter 3. lojalno sodelovanje egiptске vlade in egiptskega naroda.

PARAGVAJ OBNOVI DEMOKRACIJO

ASUNCION, Paragvaj, 20. febr. Reuter. General Jose Felix Estigarribia, ki je doslej vladal kot diktator, je obljubil obnovo demokracije. Prevzel je kontrolo nad vsemi vladnimi posli ter izjavil, da bo zadržal vso oblast do prihodnjih kongresnih volitev, ki bodo v prvem ugodnem času.

Curij, 20. febr. Devize: Beograd 10, Pariz 9.99, London 17.62, Newyork 446, Milano 22.52, Berlin 178.75, Praga 5.50, Sofia 3.30, Budimpešta 79½, Bukarešta 3.35.

studijami gospodje na zahodu ne koristijo ne nam ne sebi, najmanj pa stvari svojih narodov, ki jim gotovo zlasti sedaj ne more biti vseeno, kakšna čustva prevzemajo do njih srca narodov, ki so si z neskončnimi stoletnimi napori ustvarili svojo narodno in državnoneodvisnost in prav nič ne mislijo na to, da bi jo žrtvovali za kaka papirnata načela. -r.

Domači zapiski

Ob krsti

Ljube Davidovića

Zadnji trenutki Ljube Davidovića so bili posvečeni sinu edincu, ki je padel v svetovni vojni in za katerega grob ni nesrečni oče nikoli zvedel. »Mile, Mile,

blago tati« je komaj slišno izpregovoril zadnje svoje besede. Umrl je mirno, kakor da bi zaspal. Njegov vnuk mu je prižgal svečo, dr. Vlada Popović pa zatisnil oči.

Pogreb Ljube Davidovića bo v sredo ob 9. dopoldne iz cerkve sv. Save. Pokopan bo na lastne stroške, ker je tako želel. Davidović je že dolgo hranil denar za svojo zadnjo pot. Imel ga je spravljene v kuverti z napisom: Za moj pogreb.

Med prvimi se je poklonil ob krsti pokojnega minister dr. Budisavljević in izrazil družini svoje globoko sožalje. Novinarjem je minister dejal, da »bo glas o Davidovićevo smrti dosegel slednjo vas v državi in povsod bodo rekli: Umrl je človek široke nacionalne duše, ki je z enako ljubeznijo objemala Srbe, Hrvate in Slovence. Umrl je neustrašni borec za svobodo, demokracijo, pravico, zakonitost in boljše življenje malega človeka. Umrl je človek, ki je vse svoje življenje ostal nezlomljiv, uravnotežen. Pred njegovim mrtvaškim odrom bo izkazal ves narod svoje globoko spoštovanje.«

Smrtnim ostankom pokojnega Davidovića so se v teku včerajšnjega dne poklonili vsi vidnejši politiki javnega življenja v Beogradu. Predsednik vlade Cvjetković in predsednik senata dr. Korosec sta poslala svojcem brzojavke z izrazi globokega sožalja. Sožalne brzojavke so dospele tudi od bana dr. Natlačena, ljubljanskega župana dr. Adlešiča in rektorja ljubljanske univerze, za katero se je pokojni kot prosvetni minister zelo toplo zavzel in tudi dosegel nje ustanovitev. Z univerze plapolala žalna zastava.

Vsi listi v državi prinašajo o pokojnem toplo pisane članke in spomine uglednih politikov na srečanja z Davidovičem. »Jutarnjemu Listu« je dal generalni tajnik HSS dr. Krnjević izjavo, v kateri naglašala med drugim, da »je bil Davidović iskren demokrat. Demokrat je lahko le popoln človek in tak je bil Davidović. Njegova smrt je dvojna izguba za demokratsko Srbijo in demokracijo vobče.«

V imenu SDS se bodo pogreba Davidovića udeležili minister dr. Budisavljević s senatorjema Kosanovićem in Vilderjem ter drugimi politiki stranke.

»V drobljenju je moč«

Tiskarski škrat nam je včeraj pokvaril smisel celega odstavka, ki bi se moral glasiti:

Namesto da bi pri »Jutru« vendarle že izpregledali, da je konec strankarskih avtoritativnih režimov in monopolov ter da je v Sloveniji vsako kakršno koli pozitivno in konstruktivno zbiranje političnih sil — da se dvigne Slovenija iz političnega kaosa in da ne bo Slovenija v vsedrjavni politiki tako izolirana in brez vsakega pomena, kakor je danes — nov in neobhodno potreben prispevek k pojačanju in koncentraciji političnih sil.

»Nastaja nova Jugoslavija«

Pod tem naslovom prinaša sofijska »Zarja« med drugimi tudi izjavo finančnega ministra dr. Šuteja: »Tudi nadalje se bomo gibal po novem voznem redu. Postopoma je treba odstraniti stari voznik red. Vemo, da bomo imeli ovire, toda, kadar bodo vlaki vozili hitreje, se bodo tudi tisti, ki se še vedno drže starega, vneli za novi voznik red.«

Novice

Občutne pomanjkljivosti na naših železniških postajah

Kdor se danes vozi po železnici skozi Sevnico, lahko občuduje koliko more ustvariti najmodernejša tehnika tudi na železnicih. Na precej razširjenem postajnem prostoru so pomnožili tire, poleg moderne kurilnice je dobila postaja dve veliki blokovnici, dve nakladalni rampi, tovarno skladišče pa so povečali. Najznačilnejše obeležje pa daje postaji nova elektrodinamična signalna in varnostna naprava. Z eno besedo vsa postaja je preskrbljena z najmodernejšimi napravami. Če je že enkrat modernizacijski val zajel postajo Sevnico, zakaj se ob tej priliki niso spomnili tudi na prepotrebne otočne perone?

Kakor v zasmeh stoji v tem modernem vrvežu staro postajno poslopje z mračnimi in zaduhlimi prostori. V enem od teh prostorov, ki naj predstavlja prometni urad, je osredotočena vsa postajna služba in služi v hudi zimi tudi kot ogrevalnica. Vsakoletne komisije ki si bodo ogledale to predpotopno postajno poslopje in morebiti spoznale njeno moderniziranje bodo dosegle le to, da se bo zaradi skrčenega kredita prislonila na poslopje kakšna lesena koliba in tako bo to postajno poslopje z vsemi svojimi nedostatkami še dolgo let kvarilo dober vtis. Sicer so nekatere sosednje postaje še dosti na slabšem.

Po preobratu ko se je na progi Zidani most - Zagreb promet pomnožil je prišla Generalna direkcija južne železnice na Dunaj v silno zadrego kaj naj napravi, da se na najenostavnejši način odstranijo prometne ovire. V tej stiski se je zatekla h cenejši rešitvi tega koštlivega problema. Zgradila je izogibalščo Breg, Blanca, Dobova in Podsvet, dočim je v postaji Savski marof položila še en stranski tir. V teh izogibalščah je dala namesto običajnih postajnih poslopij postaviti enostavne z deskami obite kolibice in v nje so stlačili vse kar navadno spada v postajno poslopje. Generalna direkcija bi bila bolj napravana, če bi bila namesto teh izogibalšč položila drugi tir med Zidanim mostom in Sevnico (16 km) zaradi souporabe zagorinske proge med Zaprtešicem in Zagrebom (16 km) in že takas zgradila popolno postajo v Dobovi. Po tej osnovi bi se samo še na polovici proge (30 km) vzdrževal enotirni promet in Južna železnica bi vsaj deloma izpolnila svoje obveznosti ki jih je kot namembnica 1. 1857 sprejela za dobo 90 let. Š 1. dopustilne listine veleval: »Spodnji stroj železnice se ima zgraditi v širini dveh tirov. Za enkrat zadostuje gornji stroj za enotirni promet, južna železnica se pa zaveže položiti drugi tir čim promete naraste in prekorači letni kosmati dotok 150.000 gld. od milje.«

Če primerjamo ravnokar omenjeni postajni prostor v Sevnici s prostori drugih postaj, pridemo do zaključka, da so skoraj vse naše postaje še vedno prilagojene razmeram, ki so vladale proti koncu prejšnjega stoletja. Takrat je vlakovna garnitura obstojala iz malega službenega vagona, eden ali dva prtljažna vagona, poštne ambulance in šest malih poštovih vozov s skupno težo 60 do 70 ton. Potniški vlak se je redno ustavljal pred postajo in vsa manipulacija se je tudi v noči pri slabi razsvetljavi izvršila v odmerjenem času. Danes je to vse drugače. Potniški vlaki so tako dolgi, da se pred postajnim poslopjem ustavi samo

prvi del vlaka t. j. službeni voz, poštne ambulance in poleg prtljažnega voza kvečjemu še dva potniška vozova, vsi ostali potniški vozovi pa ostanejo izven postajnega prostora in se razvija vsa izmenjava potnikov izven postajnega prostora. Zlasti občutno je tako ustavljanje v temi, na nezadostno vzvišenem terezu ali celo poleg škarpe. V takih okoliščinah ne zadostuje redni postanek in tem nedostatkom je pripisovati redne zamude.

Stanje prometnih uradov (besnic), čakalnic (čumnat), enostavnih pribežališč za čakajoče potnike v postajah proge Maribor - Ljubljana zaradi preobilnih nedostatkov ni mogoče opisati. V ilustracijo naj navedem samo eden slučaj. Svojičas se je govorilo, da se je železniško križišče Grobelno zgradilo po najnovejših izkušnjah. Po izvršitvi gradbe, ki se je končala 1. 1904 so bili železniški strokovnjaki pri odobrnem ogledu tako vznemirjeni, da niti opazili niso, da imata prometni urad in blaginjska čumnata

skupno samo eno okno in nič manj kot 7 vrat.

Na tej progi je toliko zastarelega, da današnji mrazmeram, to sep rayi vlaki vsem bo treba smer vožnje prilagoditi današnjim razmeram to se pravi vlaki morajo voziti »desno«. Po modernih pravilih obstoji na progah z živahnim potniškim prometom uredba, da se v smeri vožnje vrši vstop in izstop potnikov samo na desni strani. Potemtakem dobijo postaje Tezno, Hoče, Orehova vas, Slivnica, Rače Fram in Pragersko nasproti sedanjega postajnega poslopja še drugo postajno poslopje z odgovarjajočimi prostori. Take postaje imajo to prednost, da lahko v istem času uvozita iz vsake smeri po eden potniški vlak in drug drugega ne ovirata, kar je pa najbolj važno: potniku ni treba prekoračiti tirov. Modernizacijski val pa mora zajeti tudi več drugih postaj, Postaje Poljčane, Grobelno, Celje, Laško, Zidani most, Trbovlje in Litija morajo dobiti otočne perone.

I. M.

Po suši prizadetim krajem semena

Pretekla letina je po svojih katastrofalnih vremenskih neizdajah v prvi vrsti najhuje prizadela kraje po Slovenskih goricah in Haložah. Ti udarci so postali tem občutnejši že vsled itak neurejenih življenjskih socialnih razmer revnih vinčarjev in batarjev. Mnoge družine so pridelale tako malo živeža, da ga vključ skrbenj in stradanju primanjkuje. Mnogi so bili primorani radi pomanjkanja porabiti vso zalogo žita in krompirja, da jim niti ni preostalo potrebne množine za seme, ki bi se naj posejalo in posadilo v bližnji spomladi.

Iz tega razloga je nujno potrebno, da država priskoči prizadetim pasivnim krajem na pomoč z oskrbo potrebnega semenskega žita, krompirja in fižola, ki

bi ga naj podelila revnim družinam brezplačno. Na ta način bi se omogočila prizadetim potrebna oskrba živeža za tekoče leto.

TEMA NA PTUJSKEM POLJU

Petrolejska kriza je posebno občutna na Ptujem polju. Vasi so že v ranih večernih urah zavite v gosto temo. Posebno trpi pouk v kmečko nadaljevalnih šolah, ki se mora vršiti v popoldanskih in večernih urah, a ni petroleja. Prebivalstvo upa, da kmalu prispe obljubljena pošiljka ameriškega petroleja ter da bodo pri razdeljevanju upoštevani predvsem tisti, ki jim je petrolej neobhodno potreben.

Celje

† Emilijan Lilek

Sinoči ob 18. je preminul vladni svetnik in bivši gimnazijski ravnatelj v Celju g. Emilijan Lilek v 88 letu starosti. S svetnikom Lilekom je legla v grob markantna postava iz slovenskega narodnega in kulturnega življenja. Pokojni je bil slovenjgoriški rojak, rojen v Št. Rupertu v Slov. gor. Po dovršeni gimnaziji v Mariboru je uspešno dokončal univerzo v Gradcu, kjer si je izbral zgodovino in zemljepisje. Ker po 2 letih službi na učiteljsku in realni v Dunajskem Novem mestu ni mogel dobiti službe, se je ponovno vpisal na univerzo v Gradcu. Z dvema univerzitetnima diplomama je nato pričela njegova križeva pot. Najprej je v Ljubljani poučeval v znanem Mahrovem trgovskem zavodu srbske študente, nato je bil spet v Gradcu, od koder je šel kot suplent v Sarajevu 1882, imenovanje za vodjo nove gimnazije v Dolnji Tužli je odklonil ter ostal v Sarajevu, dokler ni bil premeščen na gimnazijo v Zadar. 1909 je bil prišel v Celje kot pedagoško-didaktični vodja nemško-slovenske gimnazije. 1918 ga je imenovala narodna slovenska vlada za vodjo celjske gimnazije, kjer je bil profesor do upokojitve 1924. Pokojni je bil znan kot odličan pedagog ter se je mnogo udeleževal na znanstvenem polju. Zlasti mu je bila pri srcu ljudska in narodna pravica, saj je bila po njegovi zaslugi ustanovljena v Celju Ljudska univerza, ki jo je vodil do svoje smrti. Na svojem služ-

Važno za sadjarje

Zadnja leta so bila vržena na trg številna škroplilna sredstva, ki so se vsiljevala našim sadjarjem pod več ali manj vsiljivo reklamo, tako da je vladala v sadjarstvu, kar se tiče škropljenja, prava anarhija. Dobro namizno sadje bo dobil sadjar z intenzivnim obdelovanjem in sadno kulturo sadnega drevja; ki ga pa mora v prvi vrsti obvarovati pred zajedavci.

Da pomaga sadjarjem, je sklenil odbor Sadjarskega in vrtnarskega društva izdati knjigo o škropljenju. Knjigo o škropljenju je napisal po 20 letnih izkušnjah znani strokovnjak na polju našega sadjarstva ravnatelj ban, vinarke šole v Mariboru Josip Priol. Knjiga je v dobrem letu pošla ter je moralo Sadjarsko in vrtnarsko društvo pripraviti novo izdajo, ki jo je pisatelj na podlagi najnovejših lastnih izkušenj ter na podlagi tujega slovestva temeljito predelal, izpopolnil in povečal.

»Škropljenje sadnega drevja« bo s pridom služilo ne samo začetniku v škropljenju, ampak tudi izkušenemu sadjarju. V knjigi je obdelana tvarina: pomen škropljenja sadnega drevja, kako se pripravi sadovnjak za škropljenje, zimsko škropljenje, poletno škropljenje posameznih sadnih plemen, kakor pripravimo škropiva (bakrena, žveplena in druga škropiva), katera škropiva smemo mešati, previdnost pri arzenikovih škroplivih, drevesne škropilnice, ali se škropljenje izplača, koliko stane 100 litrov škropiva, škropilni koledar za pečkasto in koščicasto sadje, ki ga bo vesel vsak sadjar.

Knjiga se dobi pri Sadjarskem in vrtnarskem društvu v Ljubljani in po vseh knjigar- nah. Za društvene članke stane 12 din, za ne- članke in po knjigarnah pa 15 din.

bovanju v Bosni in Dalmaciji je navežal mnoge stike z tamošnjimi političnimi in narodnimi predstavniki, ki so delovali za osamoslojevanje južnoslovenskih narodov izpod tujčevega jarma. V narodnem življenju je bil zelo aktiven in iniciativen delavec ter mnogo doprinesel slovenski in jugoslovanski stvari v najtežji dobi. Pogreb bo jutri ob 15. na okoliško pokopališče. Vrlemu in zaslužnemu možu bodo ohranjen trajen spomin, užaloščeni soprogi naše iskreno sožalje.

c Novi grobovi. Na Dečkovi cesti 7 je umrl 64 letni sedlar Mihael Zupanc, v bolnišnici pa sta umrli hči malega posestnika Pogarčič Marija iz Loke pri Zumu in 65 letna žena delavca Šmerc Terzija iz Jurklostra.

c Trebji debatni večer Sokola-matice bo v sredo ob 20. v mali dvorani Narodnega doma. Br. dr. Farkaš bo razpravljal o Tyrševem delu: »Naša naloga, smer in cilj«.

c Lastniki voznih izkaznic se pozivajo, da do konca tega meseca overijo svoje voznike izkaznice pri predstojništvu mestne policije. Plačati morajo tudi banovinsko takso: samovozači 100 din, poklicni vozači pa, katerim je priznana znižana banovinska taksa, 25 din in to v banovinskih kolkah.

Ptuj

p Požar na Ormoški cesti. Včeraj ob eni uri je izbruhnil požar pri peku Ivanu Kozelu na Ormoški cesti. Prvi je opazil ogenj neki kmet iz Spulje ter takoj obvestil pekovce, ki so ravnokar obedovali. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci iz Ptujja. Prebili so debeli led na Grajeni in položili cevi. Posrečilo se jim je omejiti ogenj, da se ni raztegnel na sosednje poslopja. Uničeno je oslrešje s podstreš- no sobico, v kateri sta bivala pekovski pomočnik in vajenec. Poškodovani so tudi spodnji prostori, ker so stropi propuščali vodo. Domneva se, da je povzročil požar slabo zgrajen dimnik. Škoda še ni ocenjena. Hiša s pritliklinami vred pa je zavarovana za 165.000 din.

n Donava je znova zmrznila ter je plova med balkanskimi državami in med Nemčijo docela onemogočena. Ponekod so poskušali 3,5 metra debeli led prebiti z obselejevanjem iz topov, vendar je bil ves trud zaman.

n Posmrtna ostanka srbskega skladatelja Kornelija Stankovića so prepeljali iz Budimpešte v Novi Sad.

n Italijanska ribiška ladja »Poniello« je zadela v bližini Visa na pečino ter se potopila. Posadko so rešili naši ribiči.

o Seznam vseh slovenskih knjig, ki jih dobite na knjižnem trgu, prodajajo knjigarne za 20 dinarjev.

Zima na Murskem polju

Zmrznilo je mnogo studentev, tako da so ljudje in živina brez vode. Nositi lo morajo od daleč, ponekod jo zajemajo celo iz potokov. Zaradi dolge zime je začelo primanjkovati tudi kuriva. Okna so povsod zaledenela in tudi v hlevih trpi živina mraz. Ker je zapadlo precej novega snega, so se na več straneh porušile strehe.

Pionirji so v Radencih in v Verzeju razstreljevali led, da bi napravili prosto strugo in osvobodili oba mosta ledenega oklepa. Sedaj pa je Mura narasla in zopet zamrznila. Mraz in snežni zameti tudi ovirajo železniški, posebno pa avto- busni promet.

a Osebnost. Upokojena sta Ivan Srebrnič, računski inšpektor pri šumski direkciji in Matej Vičič, vlakovodja direkcije državnih železnic, oba v Ljubljani.

a Učbanje o najhujšem zimskem dnevu. Po splošni sodbi je bil v četrti najhujši mraz letošnje zime. 1929 je znašal absolutni minimum v Ljubljani -25,6 letos na v četrtlet -21,2.

a Organizacija rezervnih oficirjev. Lepo napreduje ter je bila udeležba pri obnem- zboru pododbora združenja rezervnih oficirjev zelo velika. Število članov podod- bora je naraslo za 100 odstotkov. Komanda- nta divizije je zastopal pri obnemzbo- ru general Kukavičič, ki je organi- zaciji čestitil zaradi uspešnega delovanja ter zgledne discipline in slovnosti članstva.

Vsak naročnik »Večernika«, ki nima poravnane na- ročnine vsaj do 14 dni pred dnevom smrtne nezgode

izgubi pravico zavarovalnine za

10 000 - din

Mar bor

Od današnje do reformirane meščanske šole

Prosta pot nadarjenim — Več ur slovenščini — Za demokratično ureditev šolstva

V nedeljo dopoldne je bilo dobro obiskano zborovanje tuk. pododbora Udr. nastavn. meščan. šol, ki so se ga udeležili poleg domačinov tudi zastopniki ostalih pododborov. Stokovno zborovanje je vodil pododborov predsednik g. J. Korošec, ki je podal svoje situacijsko poročilo, pozdravil nove in upokojene člane, častital odlikovancem in onim, ki so napredovali, pojasnil vloge in intervencije dravske sekcije pri oblasteh ter omenil težave, ki jih bodo povzročili na novo uvedeni »dopolnilni« izpiti, ki jih bodo morali delati celo najboljši absolventi meščan. šol, pri vstopu v srednje strokovne šole. Organizacija želi, da bi se ti izpiti odpravili, ker bodo zaradi visokih izpitnih taks revnejšim, a sicer nadarjenim absolventom meščan. šol oteženi prestopi v strokovne šole.

Nato je ravnatelj g. Hergouth iz Mežice v 2 urnem predavanju podal lepo zasnovano in razvijajočo predvideno, današnje in bodoče reformirane mešč. šole, in sicer v zvezi z okoljem in duhom časa, v katerem je nastala in delovala. Bolj podrobno je opisal dr. Poljančev o zamisli meščan. šole, ki je z uspehi delovala v prvih povojnih letih v Sloveniji, dokler ni nastopila unifikacija vsega šolstva v državi ter nam prinesla diferencirane tipe meščan. šol v veliki današnji učni načrtovi, ki imajo razne nedostatk. Učenec, ki prestopi iz kmetijske usmerjene mešč. šole v obrtno industrijski tip šole, mora prej napraviti — dopolnilni izpit! Nadalje si je težko zamisliti kmetijsko usmerjeni tip šole pod imenom — meščanska šola, kar je v protislovju! Med drugimi težavami je predavatelj omenjal tudi prenizko število tedenskih šol za slovenščino, ki bi se naj dvignila tedensko na 6 ur, nemščina pa smatrala za neobvezen predmet v vseh razredih. Po predavateljevi zamisli bi reorganizirana meščan. šola prostovoljni zavod za učence, ki so dovršili peto šol. leto v ljud. šoli, in naj posreduje višjo splošno, toda bolj praktično izobrazbo kot jo nudi višja ljud. šola ali gimnazija. Istočasno pa naj pripravlja zmožne in nadarjene učence tudi za prestop v sred. strokovne šole brez posebnih omejitev. Prosto pot sposobnim! Predavatelj predlaga, da bi se v reformirani meščan. šoli uvedli normalni in maksimalni učni načrti. Učno snov normalnega plana bi morala obdelati vsaka šola v Sloveniji, dočim bi se pa z maksim. planom razširila in poglobila tista predmetna snov, ki bi jo zahtevale življenjske in gospodarske posebnosti kraja, v katerem šola deluje. V tem primeru bi ne zvišali števila predmetov, temveč število ur določenega predmeta (geom. risanja, gospodarske kemije ali tehnologije) v normalnem načrtu. Na ta način bi meščan. šole ohranile svojo idejno enotnost in se vendar prilagodile krajevno-gospodarskim posebnostim in potrebam. Predavatelj se je dotaknil tudi vprašanja neobveznih predmetov (strojepis, stenografija, instrum. glasba i. dr.) kakor tudi učnega osebja na meščan. šolah, ki bi naj bilo poklicno enotno ter strokovno in pedagoško na višku. V tej zvezi je omenjal tudi potrebo lastne kritike in čiste vesti.

Po tem uspelem predavanju je razvil nastavnik g. Hasl iz Ptujja več misli o depolitizaciji našega šolstva. Ugotovil

Zakaj Wolfzettel?

Najlepša izletna točka nad Tremi ribniki, kjer je vsak dan zelo živahno, pa naj bo to pozimi ali poleti, ima spaketoirano ime »Wolfzettel«. Ljudje se sprašujejo, ali se ta kraj imenuje po kakšnem velikem mariborskem dobrotniku, ki mu se sedaj kaže ohraniti spomin, ali pa smo morda vsi skupaj pozabili, da je treba tuja imena zamenjati s slovenskimi. Kakor nam je znano, sedaj ne živi niti eden član rodbine Wolfzettel in bi ne bilo nikomur napak, če bi dali temu prijetnemu kotičku nad Tremi ribniki domače ime. Pa vendar ne gre, da bi po oštirju, ki je pred desetletji živel, še sedaj imenovali naše lepe kraje.

je, v kakšnih zvezah in podobah se je v zadnjih 20 letih razvijalo naše šolstvo. Omenjal dopre in slabe vplive v naši prosvetni politiki ter podčrtal problem demokratizacije našega šolstva, kar bo prineslo šolstvu in prosveti plodnejši razvoj kakor doslej. Izrekel se je za ločitev šolske uprave od upravno-politične ter za vlogo pedagoških strokovnjakov v samostojnem šolstvu, ki bi naj vzgajalo poštene, delavne in moralno visoke stoječe člane državnega in narodnega občestva.

Nato so zborovalci izvolili člane novo ustanovljenega pedagoško-didaktičnega odseka, ki ga tvorijo meščanskošolski praktiki gg.: Žerjav, Hergouth,

Haberman, Lorberjeva, Jugova, Scheligova in Strmšek. Naloga odseka bo, da pripravi nove učne načrte ter da pomaga sekciji s predlogi in nasveti pri uresničenju šolske reforme. Po potrebi bo odsek pritegnil k sodelovanju tudi druge člane. Zaradi obširnih referatov se podrobna debata ni mogla razviti, čeprav bi bila tu pa tam tudi potrebna. Sicer pa je zborovanje pokazalo enodušnost vsega članstva pri vseh tekočih problemih ter zaupanje v vodstvo svoje stanovske organizacije. Naj bi v tem smislu delovali in razpravljali tudi izvenmariborski pododbori, potem bi ne bilo strahu da bi nas prehiteli ali našli nepripravljene tekoči dogodki!

Zvišanje plač tekstilnemu delavstvu

Zveza tekstilnih industrijalcev je pred 3 meseci zvišala zaradi druginje mezde delavstvu za 10%. Ker pa je druginja še naraščala, je Zveza tekstilnih industrijalcev znova povišala mezde svojemu delavstvu, vendar ne več po odstotkih kakor pred meseci, ampak vsakemu delavcu enako. Mezde tekstilnega delavstva so

povišane znova za 5%, če se vzame za mezdo povprečna mezda 4.50 din na uro, tako da dobi vsak delavec na uro 0.25 din več. To povišanje pa ne velja za nadure. Tak način povišanja je vsekakor pravilen, ker so se za vse delavstvo enako podražile življenjske potrebe.

Neprostopoljne počitnice na šolah

ZARADI POMANJKANJA PREMOGA ZAPRTE VSE OSNOVNE IN MEŠČANSKE ŠOLE

V Mariboru vlada že delj časa občutno pomanjkanje kuriva, zlasti premoga. Dasi se že delj časa obeta normalizacija, vendar je doslej ostalo le pri obetih. Že ves prejšnji teden je bila uvedena na mariborskih šolah stroga štednja s kurivom, v upanju, da dospe že zdavnaj naročeni premog vsaj ta teden. Ker kljub intervencijam ni bilo premoga, so včeraj zaprli skoraj vse osnovne in meščanske šole. Pouk je nkinjen za enkrat za teden dni, če bi v tem času ne bilo kuriva; se bo pouk prekinil še nadalje. Za teden dni so sedaj zaprte vse deške in dekliške šole ter I. in II. dekliška in II. deška meščanska šola, dočim je na I. deški meščanski ter v vseh srednjih šolah pouk

za enkrat še normalen. Nemoteno se vrši pouk tudi na šolah v Studencih in na Pobrežju, vendar pa grede tudi tu zaloge kuriva polagoma h kraju.

Naši mladinci sicer ne smemo reči, da bi ne bila pridna ter bi ne imela izrednega veselja do učenja, vendar pa se je teh neprostopoljnih počitnic prav od srca razveselila. Posebno bodo prišli sedaj na račun naši mladi smučarji, ki jim je za ta sport vselej primanjkovalo časa. Kdo bi mladinci zameril to veselje? Pravico ima do njega. In kakor se počitnice pričejo odraslim, tako tudi mladina še prav posebno uživa, če se ji nasmejejo ravno neprostopoljne počitnice.

m Srebrno poroko je obhajal te dni g. Mirko Lešnik, učitelj v Kaminici ter agili kulturni delavec s svojo marljivo družico Ano v krogu svoje številne družine. m Mariborsko muzejsko društvo je prevzelo varstvo nad spomenikom prvega slovenskega časnikarja in narodnega buditelja Tomšiča. Muzejskemu društvu gre za to gesto vse priznanje, saj je na ta način rešeno mučno vprašanje, ki je že toliko časa iskalo nekoga, ki bi presekalo gordijski vozle ter zavarovalo dragocen spomenik moža, ki je živel v službi za narodno osvobodjenje.

m Nov grob. Umrla je gospa Marija Domiter, roj. Segula, dobra soproga in mati. Blag ji spomin, zalujočim naše sožalje!

m Za prokurista pri Hranilnici dravske banovine v Mariboru sta imenovana gg. Viktor Perme in Ivan Sušnik.

m Rdeči križ v Mariboru poziva vse avtomobiliste in šoferje, ki niso sposobni za vojaško službo, kakor tudi vse avtomobiliste, da se javijo oziroma da izroče svoj naslov v pisarni Rdečega križa (v poslopiju okrajnega načelstva), če so v slučaju potrebe pripravljeni prevzeti gotove funkcije.

m Tezenska »Vzajemnost« priredi v sredo, 21. t. m., ob 19.30 v prostorih pri Felču predavanje o »Zgodovini slovenskega naroda«.

m O 75 letnici sodne reforme v carski Rusiji je predaval g. A. Inavovskij iz Ljubljane v okviru mariborske Ruske Matice. Predavatelj je nazorno orisal zgodovino in temelje nekdanjega ruskega sodstva.

m Napredovanje. V 4. skup. 2. st. je napredoval meščanskošolski nastavnik Franjo Marinc, v 5. sk. pa M. Petrovič, Josipina Mlačnik in Karla Kirar.

m V Košakih bo v nedeljo, 23. t. m., ob 9. dop. v gostilni Stern shod viničarjev, na katerem b. ogovoril dr. Reisman. m Nočna lekarniška služba (do vključno 23. t. m.) Lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25-85, lekarna pri sv. Roku, vogal Meljske in Aleksandrove ceste.

Kino

* Kino Esplanade. Do vključno četrtka ljubezenska drama »Usoda v planinah«, izredno lepe vsebine z Magdo Schneider.

* Grajski kino. Samo še v torek »Marija Ilona«, Pavla Weselly. — V sredo »Vražji študentje«.

* Kino Union. Do vključno četrtka prvovrsten francoski vefilm »Gibraltar« z Viviane Romance.

Mariborsko gledališče

Torek, 20. febr., ob 20.: »Cigan baron«. Red A.

Sreda, 21. febr.: Zaprtio. Četrtak, 22. febr., ob 20.: »Kovarstvo in ljubezen«. Premiera. Red B.

Meščanska založba »Kovarstvo in ljubezen«, čije premiera bo v četrtak, 22. t. m., je izmed vseh Schillerjevih dramskih del poleg »Razbojnikov« tudi na velikih odrih dosegla največ uprizoritev in najprodornejši uspeh. Ta igra spada še danes med železni repertoar vseh gledališč. Predstava je tudi za mladino primerna in nazorna.

Radio

Sreda, 21. februarja

Ljubljana: 7 Poročila in veseli zvoki; 12 Slavne koračnice; 12.30 Poročila; 13.02 Veselo življenje na ploščah; 18 Mladinska ura; 18.40 Zadovoljnost ljudskih slojev (predavanje); 20 Prenos iz ljubljanske opere »Jolanta«, vmes napovedi in poročila. — Beograd: 14.30 Glasba iz zvočnih filmov; 18.05 Popularni slagerji; 19.40 Odlomki iz Sili simfonije; 20 Prenos iz opere. — Sofija: 18 Lahka glasba; 19.50 Prenos iz opere; 22 Narodna glasba. — Kalundborg: 20 Ciganske melodije; 22.20 Pl. glasba. — Drottwitz: 20.50 Lahka gl.; 21.10 Simf. koncert; 22.30 Zabaven in pester spored. — Toulouse: 19.30 Lahka glasba; 21.20 Odlomki iz operet; 23.15 Provencalske pesmice; 23.30 Jazz. — Rim: 20.45 Donizettijeva opera »Tekmice«; 23.15 Plesna glasba. — Milano: 21.30 Berliozjev »Requiem«. — Budimpešta: 19.30 Wagnerjeva opera »Lohengrin«. — Dunaj: 20.15 Simfonični koncerti.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Glavno žrebanje 39. kola

8. dan glavnega žrebanja 39. kola
100.000 din 9698
60.000 din 2766
40.000 din 14217
30.000 din 6371 15896 69770 71554 94932
20.000 din 28854 61810 91836 98756
16.000 din 21890 28066 37107
12.000 din 14355 17337 59052 80348 89428
10.000 din 3747 4355 20612 36335 39259
39855 43803

8000 din
10933 27965 30013 32676 28819 47958 53639
61850 66428 75099 94586

6000 din
9140 16500 30037 30310 37201 40778 41694
52905 62263 63659 81055 82173 83586 88466

5000 din
3741 6137 9336 11816 12367 18319 24013
24864 28541 32406 32705 41968 49783 55186
56142 60336 66288 67514 71245 74903 76979

4000 din
5262 5470 11795 12650 13489 13794 18580
19618 32408 34694 38321 48004 51254 54813
55714 56393 58556 60870 60930 64561 65323
66409 72462 77055 84195 85798 87392 88764
89930 95843

(Brez jamstva)

Pooblaščen glavni konfektura drž. razredne loterije bančna oslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

Zdravilo za „boljševizem“ in podobne bolezni

»Vse, z mero, le nikar pretiravati!« tako pravi v naši kavarniški debati o dnevnih vprašanjih tovariš, po poklicu sodnik. »Priznam nevarnost boljševizma, priznam njegov pogubni vpliv zlasti na mladino, ampak nastopati treba proti temu bolj z modrostjo kot pa s silo. Predvsem pa Bog ne daj, da bi ta boj oziroma obramba služila kakim strankarskim instinktom za priložnost, znašati se nad političnimi nasprotniki. To bi bilo zlo, veliko zlo. Imamo o tem dosti izkušenj.«

»Tako je!« mu pritrujemo vsi in nekdo pristavi: »Na primer, kakor je bilo v tistih prvih letih naše Jugoslavije, ko so gospodujoči vsakogar, ki jim ni klical hozana, proglasili za protidržaven element in ga preganjali ko belega ščurka. Tako da je bila naenkrat ogromna večina slovenskega naroda protidržavna. — Tudi moja malenkost je bila vmes.«

»Če dovolite, gospodje, skromno pripombo,« se oglasi tam iz kota mlad, bledeč človek, ki verno posluša naše pogovore. »Namreč tole bi rad povedal, da je boljševizem kakor bolezen, bacil kakor hripa ali tuberkuloza. Ko sem do-

končal študije, pa sem tri leta moral postopati okoli brez dela in zaslužka, sem se tudi jaz te bolezni tako nalezal, da sem postal stoddosten boljševik, kakor se pač ta beseda dandanes splošno pojmuje. Najraje bi bil vse razbil. Čim so mi dali kruh, eksistenco, pa sem takoj ozdravel. Isto bi vam lahko povedal o nešteto mojih tovarišev.«

»No, vidite!« se z zadovoljstvom razmahne glavni besednik našega omizja, tovariš inženir. »Tu imate klasičen primer! To je tisto, kar tudi jaz vedno pravim: Kruha ljudem, pa jih bo minilo vse prekucuharstvo. Samo eno zdravilo je: Delo, ki človeka veseli in od katerega ne more pošteno preživljati. Zato na plan z nujnimi socialnimi in gospodarskimi reformami, nič drugega nam ni potreba. Bogata država smo, ena najbogatijših v Evropi, po milosti božji, nam vsem bi se moralo dobro goditi. Treba samo popraviti, kar je bilo zgrešenega in zagrešenega; dohiteti, kar se je zamudilo. Ključ k vsemu je dobro gospodarjenje.«

»Čisto pravilno, gospoda!« povzame zdaj besedo naš stari profesor, matematik in statistik, listaje po svoji beležnici. »Gospodarstvo, oglejmo si ga malo v luči števil. Znano vam je, da smo izrazito agrarna država, znano tudi, da velik presežek agrarnih pridelkov izvažamo. Iz tega bi logično sledilo, da vsaj agrarnih produktov od drugih ne potrebujemo. V resnici pa je narobe. Tu imam natančne številke o izvozu in uvozu l. 1938. Zdaj pa poslušajte: agrarnih produktov smo izvozili za 1.212.622.000 din, uvozili pa smo raznih agrarnih produktov za 1.257.862.000 din. Torej smo več uvozili kot izvozili. Kaj pravite k temu?«

Zaključili smo debato s tem, kar naši gospodarstveniki že ves čas pridigujejo, da brez na nove temelje postavljene, strokovnjaško zasnovanega in dosledno in energično izvajanega načrtnega gospodarstva nikoli ne bomo prišli na zeleno vejo. In tudi nikoli ne bomo varovani proti tej in oni nevarnosti. Gospodarstvo, Horacije! pravi Hamlet.

Zanimivosti

O „večnih mladeničih“ in samskem davku

Neoženjeni moške so že stoletja izpostavljeni kritiki in davščinam

Večno veseli, svobodni in podjetni mladeniči niso od danes, niti od včeraj, ampak pojav, o katerem ve povedati zgodovina človeštva marsikaj. Prvič se že omenjajo v zakoniku v predplatonski Grčiji. Samci je bil takrat brez častnih državljskih pravic ter ni imel pravice udeleževati se sportnih prireditev in tekem, ki so bile višek takratne družbe. Platon pa je bil prvi, ki je postavil zahtevo, da mora biti samski mož kaznovan iz tega načela je nastal praktično samski davek. Davek je znašal toliko, kolikor so znašali stroški za preživljanje ene žene.

Pa tudi v starem Rimu samci niso bili posebno v častih, saj na priliko niso mogli niti postati uradniki. Cesar Avgust je izdal proti njim ostre zakone, ki pa tudi niso mogli iztrebiti te »presrečne kaste« kot so se sami imenovali. V Nemčiji je začela zasledovati zakonodaja samca že v 11. stoletju. Proti njim so posebno ostro nastopali v srednjem veku, ko je ljudstvo naravnost zasledovalo »večne mladeniče«, ki so bili kot brezpravna raja. Takrat je celo veljala vraža, da so samci brez sence in da skratka niso celi ljudje. Samci so se kajpada pričeli braniti ter ustanavljati obrambna društva. Tako je pred leti v neki vasi ob reki Ahr proslavilo društvo mladeničev tisočletnico svojega obstoja. V Nemčiji so bili še posebno rigorozni ter so šli še dalje. Kritiki in dajatelj so bile izpostavljene tudi »večne mladenke«. Še v 18. veku so morale plačevati v Berlinu vse neomožene žene tkz. »deviški davek«.

Današnja oblika samskega davka je nastala tekem teč stoletij. V Angliji so n. pr. že leta 1695 uvedli samski davek. Argentina je uvedla samski davek leta 1909 in ga mora plačati vsi mlade-

niči nad 20 let starosti. Italija je vpeljala samski davek razmeroma kasno, šele l. 1926. Zanimivo pa je, kot pravi neka statistika, da se je v Franciji število samcev podvojilo, odkar je bil uveden samski davek. Od 150.000 je stopilo število na 300.000 mož, ki rajši plačajo davek kot bi se oženili.

V Franciji so s statistikami dokazali, da odpade na 100 oženjenih samomorilcev 111 samskih, kar dokazuje, da tudi kot samski in svobodni ljudje niso bili v življenju srečnejši. Poleg tega pravi statistika, da umirajo samci povprečno 15 let prej kot zakonski moške.

Ljubezen in zakon med puranom in raco

V naravi le redko naletimo na tesna in trajna prijateljstva med živalmi, zlasti živalmi različnih vrst. Priroda je neizprosna, krvoločna, brez srca. Močnejši ugonobi in požre slabotnejšega. To je vsa groba filozofija živalskega življenja. Pa tudi odnosi med spoloma, razen v nekaterih slučajih, niso trajni ter kaj naglo končajo s sovražnostmi. So celo vrste, kjer samica takoj po parjenju požre samca. Znano pa je, da »sklepajo« ga-

vrani »zakone« za celo življenje. Podobno je tudi z racami. Ugotovljeni pa so bili že tudi slučaji »ljubezni in zakona« med raznovrstnimi živalmi, kot n. pr. med puranom in raco, ki sta si bila zelo dobra in zvesta zakonska druga. Na splošno pa velja, da obstaja v živalskem svetu trajna borba med spoli in vrstami, celo med istospolnimi vrstami, ko se samci medsebojno pokoljejo.

Umetno srce, ki je utripalo 28 let

Pred 28. leti se je posrečil slavnemu francoskemu učenjaku dr. Carellu v New Yorku zelo zanimiv in edinstven poskus. Vzel je srce še neizvaljenega piščeta ter ga položil v plazmo, sestavljeno iz ekstrakta drugih embrionov in piščanceve krvi. Srce je v tej materiji začelo spet

kazati znake življenja. Življenje tega srca je trajalo 28 let. Čuvali so ga kot dragoceno in senzacionalno redkost v Rockefellerjevem zavodu v New Yorku. Umetno srce so razkazovali kot največje čudo znanosti.

Neobičajna oporoka pobeglega ženina

Pred 50. leti se je gospodična Gustava Hagenberg iz južne Poljske pripravljala na poroko z nekim ameriškim trgovcem iz Chicaga. Dekle je s starši potovalo v Ameriko, kjer bi imela biti poroka.

Dan poroke je bil določen v New Yorku. Ko so pa prišli svatje z nevesto ob dogovorjenem času v cerkev, ni bilo ženina od nikoder. Po eni uri čakanja so poslali ponj, toda nikjer

ga niso mogli najti. Nevesta ni nikoli zvedela, zakaj jo je ženin pustil na cedilu.

Leta so tekla, mlado dekle je postalo stara gospodična. Nedavno je pa prišlo do nje pismo s sporočilom, da je v Ameriki umrl njen bivši zaročenec. Vse svoje premoženje je za pustil Gustavi Hagenbergovi, da tako popravi sramoto, ki ji jo je pripravil pred pol stoletjem. Hagenbergova je postala lastnica pol milijona dolarjev. Tajno, zakaj je tako nenadoma izginil pred poroko, je pa skesani ženin odnesel seboj v grob.

Belgijci za Poljake. Rdeči križ v Bruslju je izročil nemškemu predsedniku varšavske občine 5000 kg hrane in 1700 kg zdravil za poljsko prebivalstvo.

Sin lorda Halifaxa je s posebno nalogo poslan v Rim, kjer bo ostal do vpoklica v vojsko.

Plaz je zasul alpince na prelazu Cunea v gornji dolini Sture. Od strojničnega oddelka italijanske vojske so potegnili izpod snega mrtvega častnika in dva vojaka. 12 jih je bilo ranjenih.

Sovjetska mornarica polaga mine ob svoji črnomorski obali. Ne ve se še, ali je to že začetek obrambne akcije proti nameram Angležev in Francozov, ki imajo na Bližnjem vzhodu koncentrirano veliko vojsko.

Mobilizacija svinj, mačk in pajkov

Do nedavnega je v vojni igralo malo živali večjo vlogo. Izvzeti so seveda golobi-pismošče, psi in konji. Z vedno večjim razvojem vojne tehnike je mobilizirano tudi vedno večje število živali. Najbolj nevhvalno vlogo v vojni ima med vsemi živalmi svinja. Pred pohodom na sovražnikovo ozemlje poženejo tja najprej svinje, ki povzročijo eksplozijo vseh min in odstranijo razne druge zapreke. Seveda od svinj, ki rijejo po podminiranih poljih, ne ostane po eksploziji ne duha ne sluha.

Lepšo vlogo v vojni ima konj. Ta služi

D' ANNUNZIO
italijanski pesnik in pisatelj, vodja ekspedicijske odprave arditov na Reko in nje

osvojitelj, ki mu bo po sklepu fašističnega korporacijskega sveta postavljen mavzolej za pet milijonov lir, kakor smo že včeraj poročali

Plačaj vse davke, potem se pa lahko oženiš! Tako je razsodila afganistanska vlada, ki je tozadevni odlok razglasila med prebivalce.

Nemške čete so pripravljene med Labo in Odro, vzhodno od Kiela, da odbranijo vsak napad, ki bi prišel iz Skandinavije, ali pa da posežejo na Švedsko.

Pred poroko je okradel nevesto 29letni Italijan Giuseppe Sizza. Pograbil je nevestino obleko, perilo in 550 lir, ki jih je naivno dekle všlo v krzneni ovrtnik, ter izginil.

Napovedovalec moskovskega radia je 24. januarja dejal: »Obe vladi (nemška in sovjetska) sta naredili najpopolnejši in najboljše sporazum z ozirom na njuno zunanjo politiko. Med njima ni nobenih nesporazumov na nobenem področju«.

— Pokaži mi zdaj falota, ki ti je napravil takšno »modno frizuro«...

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU
ROMAN

»Saj me boš počakala, ljubica, kaj?« ji je šepetal, ko sta stala v nočni megli na vrtu. »Ne upam se ti ponuditi zaroke. Brez sredstev se msedajle. Toda garaj bom kot tovarna žival, Glen, če bom vedel, da me boš čakala. Ne pozabi me, ko bom daleč, v neprijazni tujini...«

In tako je čakala brez prstana na roki že vse leto. Ko je prišla ladja iz vzhodne Afrike, je dobila kar po tri ali štiri pisma skupaj.

Drugo leto so bila pisma že redkejša, toda iz njih je še vedno dihala ljubezen in vdanost. Tretje leto so se pisma precej spremenila. Glenison je izvedela »da ni za fanta častno, ko čaka nanj dekle, dasi še več let ni upanja na ženitev.«

»In midva sploh nisva bila zaročena, kajne, Glen.« je nekoč dostavil na koncu pisma ter pozabil postaviti vprašaj.

»Nikoli ni mogla pozabiti strašnih bolečin, ki jih je občutila ob tem pismu. Prišle so noči, ki jih je prejkotala ter v temi zarila glavo v blazine, da bi sestri ne čuli njenih vzdihov in joka. Prišli so dnevi, ko je hodila okoli kakor senca.

»Ali je vse to le zate radeli, ker nima sredstev?« se je nenehoma vpraševala, »ali pa me morda ne mara več?«

Hrepenela je po nekom, ki bi mu mogla zaupati svoje bolesti, ki bi jo potolažil ter ji dal dobrega nasveta. Pa ni imela nikogar. Roditelji so ji branili znanstvo s Filipom. Sestri pa sta jemali ljubezenske stvari lahko miselno, kot moderna dekleta sploh.

Ko je bolest nekoliko pojenjala, se je v Glenisoni oglasil pogum. Filip ima ven, dar prav. Zaročena res nista bila. Odpisala mu je, da z njim popolnoma soglaša ter ga nanjo ne veže nobena obljuba. Proti koncu pisma se je pogum kar nekam razlezel.

»Ah, File,« mu je pisala, »je mar vse to le zato, ker nimaš sredstev? Če je samo ta zapreka, potem je neznatna. Jaz lahko čakam, kajti vedno te bom ljubila...«

Filip na to vprašanje nikdar ni odgovoril. Pisal ji je še nadalje prijateljska pisma, ki so prihajala v pravih razdobjih. Kakor vsi, ki so v tujini, tako je tudi Filip rad prebiral novice iz domačega kraja, ki mu jih je Glenison pošiljala.

Vsa njegova pisma pa so imela skoraj vselej podoben konec: »Ko bi imel denar! Do vrata tičim v dolgovi! Farma menda

nikoli ne bo moja. Kenja je vražja dežela za revne mladeniče.«

Kenworthyjevi so soglasno zaključili, da je med Glenisono in Filipom že vsega konec. Filipova pisma so bila zanj brezpomembna. In Glenison jih niti skrivala ni; brala jih je kar med kosilom pred vsemi.

»Pričnej, Ljuba Gleni, in končujejo, Tvoj Fil... Brez vsakega pomena!« je proglasila gospa Kenworthyjeva. »Tom, bojim se, da bomo vendarle imeli pri hiši staro devico.«

»Kar zadovoljni smo lahko s tem,« je izjavil gospod Tom. »Brez Glene si našega doma še zamisliti ne morem. Ti in obe dekleti se v kuhinjo še prikažete ne. In četudi bi zmogli za služkinjo, bi ti ne znala z njo ravnati.«

To leto je Glenison jasno občutila, da postopajo z njo kot s predmetom, ki nujno spada v domačo hišo. Saj niti opazili niso, da se zanjo zanima William Harrison. Domači so bili prepričani, da njegovi obiski veljajo samo očetu. Le bister pogled Ane Moretonove je odkril njegove namere...

»Ne! In stokrat ne! To ni bil mož zanj. Pa saj je Filip tudi še ni pozabil. Stalno ji je še pisal. V drugo se menda še ni zaljubil. In upanje se je zdaj zdaj spet zaškrilo. Morda pa nekega dne...«

»Ne, nikdar!« se je naposled trdno odločila. »Če ne morem imeti Fila, ne ma-

ram nikogar! Morda ravnaj napak. Tako silno bi nobena žena ne smela ljubiti moškega!«

Ljubezen — čustvo, ki vselej tako silno boli! Vzpenjač se rastlina, polna prelepega, žgočega cvetja, ki stre vso življenjsko silo! Toda rajši preživeti vse življenje ob lepem spominu kot zamenjati to bolečo lepoto z nečim, kar je brez vsake cene.

2. »Pograbi življenje za vrat!«

»Štiri tisoč liber! Glen, dragica, to je vendar imenitno! Jaz te stare ženske nikoli nisem imela rada, toda sedaj ji vse odpušчам. Še v sanjah bi si ne mogla misliti, da se nas bo kdaj spomnila!«

»In kdo bi si bil mislil, da ima denar! Oblačila se je v krpe in stanovala v zavrzani hiši na bregu. Mislim, da si ji včasih še jedajo kar podtaknila!«

»Ni res,« se je branila Glenison. »Naš gospodinski proračun mi tega ni dopuščal! Jajčko, lonček tople juhe, ko je bila bolna celo kokoško! Toda vse to sem kupila za svoj denar, ki sem ga bila dobila za god ali rojstni dan,« je dejala odločno.

»No, in kokoška je prinesla domov pod svojimi krili zlata jajčka, kaj, Glen?« je dostavil oče, ki ga je nepričakovana sreča popolnoma zmešala.

»Dragica, pomisli, sedaj bomo lahko imeli avto!« se je navdušeno pridružila mati.

(Dalic.)

Kultura

Mariborski komorni trio v Ptuj

V petek, 9. t. m., je bil v dvorani Glasbene Matice v Ptuj zanimiv koncert, ki so ga priredili člani Mariborskega komornega tria: gg. Taras Poljanec (violinist), Oton Bajde (čelist) ter dr. Roman Klasinc (pianist). Vsi trije so priznani pedagogi na šoli mariborske Glasbene Matice.

Komorna muzika je ena najlepših panog glasbe, ki pa se pri nas še ni razvila tako, kot bi to zaslužila po svoji vrednosti in lepoti. V njej najde človek višek glasbenega izžijanja; zlasti ker je tovrstna literatura tako lepa in vsebinsko kakor kvantitativno bogata. Ker igra tovrstna muzika kakor sploh instrumentalna glasba pri nas vlogo pastorka, je treba njene pobornike tem topleje pozdraviti.

Mariborski glasbeniki so izbrali za svoj koncert v Ptuj zelo pisan in zanimiv program. Četudi bi dali pisanosti prednost pred enotnostjo, bi vsekakor v bodoče radi slišali celoten komorno-ansambelski večer. Kot prvo točko so izvajali Beethovnovi variacije op. 21 za trio. Čeprav je skladba vsebinsko bogata in oblikovno zanimiva, ni pustila prav močnega utisa. Deloma ker publika še ni bila v kontaktu z izvajalci ter tudi ti še niso bili vigrani, zlasti v začetku.

Nato so sledile tri solistične, ki so jih izvajali posamezni člani tria. Oblikovno in tehnično precej preprosto Marcellosonato v F-duru za čelo je podal g. Bajde z lepim, polnim tonom ter z njemu lastno tenkočutnostjo in preciznostjo.

Violinist g. Poljanec je zaigral Paganinijevo sonato v e-molu. Ta skladba je

imela pri publiku največji uspeh. Deloma je bila to zasluga avtorja samega, ki je obvladal, kakor znano, tako temeljito svoj instrument kot pred njim (in verjetno tudi za njim) še nobeden ter je svoje znanje s pridom uporabljal pri kompoziciji. Poleg lepe cantilene je pisal rad težka tehnična mesta, tako, da ima publika nekaj »za uho« pa tudi nekaj »za oko«. Zato ima večina njegovih skladb močan zunanji efekt. G. Poljanec razpolaga z lepo, solidno tehniko ter je podal omenjeno skladbo sveže in s potrebnim elanom. Skladba ima par kompliciranih tehničnih mest, ki pa interpretu niso delala posebnih preglavic.

Sledila je Ravelova sonatina za klavir, ki jo je odigral g. dr. Roman Klasinc. Ker je sledil Ravel neposredno Paganiniju in ker je skladba modernejša, ni pustila tako močnega utisa kot prejšnja, četudi je bila skrbno podana.

Dvorana Glasbene Matice je majhna, vendar akustična ter dopušča zaradi tega zelo veliko diferenciranost v dinamiki. Zato je mogoč najfinejši pp, s čimer bi se lahko nekoliko več računalo (zlasti klavir!).

Višek celega večera pa je bil sigurno Dvořakov-Dumky trio op. 90 kot zaključek. Pri izvajanju te skladbe se je pokazalo, da so izvajalci že trdno povezani med seboj in da so že našli medsebojni odnos. Skladba ki je sama na sebi zelo močna ter vsebuje polno močnih kontrastov, je bila odigrana z velikim umevanjem in poglobitvijo ter v detajlih izpolnjeni obliki. Zlasti čelist je prinesel obširna spevna mesta s sočnim tonom ter v smi-

selno izravnani liniji.

Dvorana je bila skoro popolnoma razprodana, kar je jasn dokaz, da ima naša publika še smisla za lepo glasbeno

umetnost. Koncertantom iz štajerske metropole pa kličemo: pridite zopet - Bogomil Čehovin.

Sport

Uspehi poedincev na državnem prvenstvu

Največji dogodek letošnje zimsko-sportne sezone na področju MZSP je za nami, vendar pa sportni krogi še vedno komentirajo nedeljski štafetni tek. Prevladuje splošen vtis, da so naši domači dolgočasni dovolj dobro odrezali v borbi z renomiranimi Gorenjci in Ljubljancami. Fapedlu in Legvartu je celo uspelo, da sta se tako rekoč vrnila v njihovo sredino. Ako upoštevamo tridesetorico tekmovalcev, odnosno njihove najboljše čase na 10 km, dobimo sledečo sliko:

1. Smolej (Bratstvo) 43.08. 2. Knific (B.) 43.49. 3. Petrič (Ilirija) 44.35. 4. Starman (Ljubljana) 46.33. 5. Razinger (B.) 46.52. 6. Zemva (B.) 46.54. 7. Korenini (L.) 47.27. 8. Rožič A. (I.) 48.29. 9. Faneli (ISSK Maribor) 49.9. 10. Rus (L.) 49.41. 11. Rožič J. (I.) 49.49. 12. Legvart (ISSKM) 51.31. 13. Istinič (I.) 51.52. 14. Ilvar (L.) 52.29. 15. Wolfgruber (Rapid) 52.45. 16. Krajncič (Zeleznicar) 53.32. 17. Subic (ISSKM) 54.30. 18. Ozvald (Maraton) 54.57. 19. Skočir (ISSKM) 56.22. 20. Stante (ISSKM) 57. 21. Heller (R.) 57.31. 22. Kramaršič (Z.) 57.56. 23. Schmiderer (R.) 58.30. 24. Herič (Z.) 58.35. 25. Kuhar (Z.) 58.50. 26. Karasek (R.) 59.04. 27. Sojč (M.)

NASI ROKOBORCI NA BALKANIADI

V nedeljo so bile v Zagrebu izločilne tekme za sestavo jugoslovanske rokoborske reprezentance, ki bo zastopala našo državo na balkanskem prvenstvu v Carigradu prve dni marca. Na izločilno tekmovalje so bili pozvani tudi Mariborčani Ivan Pirher, Karel Fišer (oba PSK), Verbošt (Maraton, Maribor) ter Ivančič Aleksander, član ruske sekcije SSK Maratona. V izločilnih borbah so se Pirher, Fišer in Ivančič kvalificirali za državno reprezentanco. Ker pa Pirher in Fišer ne bosta dobila dopusta pri svojih delodajalcih, bo zastopal slovenske rokoborce na balkaniadi samo Ivančič Aleksander.

OBČNI ZBOR MARIBORSKIH KOLESARJEV

Klubi Mariborske kolesarske podzveze so imeli občni zbor v Kino kavarni, bili so skoro polnoštevilno zastopani. Občni zbor, ki sta mu prisostvovala za zvezo in ljubljansko podzvezo podpolk. v p. Jaklič in Vospernik, je

otvoril in vodil predsednik Hlebs, ki je onemernice in prizadevanja podzveze v sportnem in narodnem pogledu. Nato je podal tajniško in blagajniško poročilo Jenko Jože, po poročilu tehničnega referenta Glaviča Vinka je nadzorni odbor predlagal razrešnico.

Pri volitvah je bila izbrana naslednja uprava: Anton Hlebs, predsednik; M. Fajš, podpredsednik; Josip Jenko, tajnik in blagajnik; Vinko Glavič, tehnični referent; Sapec, namestnik. Odborniki: Šibenik, Lešnik, Smrekar, Lupša, Sumer, Strucln, Aršič in Koren. V nadzornem odboru sta Močivnik in Mateja, kazenski odbor pa tvorijo Fišer, Kvas in inž. Lah.

s. Tri prijateljske tekme. V Zagrebu je Gradjanski premagal Slavijo (V) 6 : 1, v Splitu je Bačka porazila Slavijo (O) 5 : 4, v Splitu pa preseceča uspeh Splita proti Hajduku s 3 : 2.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih vsake vrste beseda 50 par črkmanjše prirobojna za te oglase le do 9.— Družbe prekladi dopisovanja in ščitovanjski oglasi do 1.— na besedi Najmanjši znesek za te oglase je do 10.— Nevelo risane besede se računajo dvojno Oglasi davka so enkratno obilno znana do 2.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma na le voaslati v listu skupaj z naročilom ali pa po pošti položnici na čekovni račun št. 11.400 Za vse uismene odgovore glede malih oglasov se mora orložititi znakka na 9. dno

Posesti

ŠTIRISOBNNO HIŠO
Pobrežje 50.000. Posedstvo, 38 oratov, tik Maribora, 350.000. Dvovrhušinsko 3-sobno vilo 190.000 proda posredovalec, Meliska c. 12-1. 491-2

Kupim

PSA VOLČJAKA
mladega, dobrega čuvaja, ku pi Kržnič, Maribor. Zolgerjeva 20. 490-3

Prodaj

SPALNICA
kompletna, poceni napredaj. Vprašati Trubarjeva 5/5. 486-4

LEPA NAMIZNA JABOLKA
prve vrste: bobovec kanada mašanke, ananas dohite dnevno od 8. do 18. ure. Milnska ul. 10, v kletih različno množine. 494-4

Stanovanje

DVE STANOVANJJI
lepi, sončni, eno treh, drugo dveh sob. oddam s 1. marcem. Vprašati pri g. Stubljariju, Tyrševa 14. 332-5

Sluzbo dobi

JEDILONOŠO
z letnimi spričevali in znanjem jezikov sprejme hotel »Orel«. 487-9

PEKOVSKEGA POMOČNIKA
mladega, neoženjenega, treznega poštenega, veččega popolnoma v tel stroki, sprejemem takol. Ponudbe z navedbo prejšnjih služb ie pisмено poslati na: Maks Senica, pekarna, Žalec. 492-9

Dobisi

KMEČKI FANT
z lepim majhnim posestvom bi se rad poročil z žensko Slovenko (starost do 30 let), ki bi imela dote 70 tisoč din. Blizina Maribora. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Zvestoba«, 488-12

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO
takoj oddam. Vprašati v trgovini, Slovenska 20. 493-7

Pouk

KLAVIR POUČUJE PIANIST
»Velika kavarna«. Maribor. 483-13

NEMŠČINA, ITALIJANŠČINA, FRANCOŠČINA
po lahki, hitri metodi. Individualen pouk. Zajamčen uspeh. Aleksandrova c. 14-1. levo. 489-13

V našem

DOBROIDOČO GOSTILNO
v Ptuj mesto oddamo v našem. Polasnila dale Posojilnica »Narodni dom v Mariboru« 459-15

Najboljše sredstvo
proti kašlju, gripi, hripavosti in oslabetosti je medicinal

„SLADIN“
TOVARNA SLADA, CELJE
Doza 1 kg franko din 30.—

Preminul je moj soprog, gospod

Emilijan Lilek

vladni svetnik

Pogreb draglega pokojnika bo v sredo, 21. februarja, ob 15. uri izpred hiše žalosti v Strossmayerjevi ulici 1 na okoliško pokopališče.

Prosim tihega sožalja.

Užaloščena soproga Ela Lilek

Celje 19. februarja 1940.

Brez posebnega obvestila.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem tužno vest, da nas je naša nad vse ljubljena zlata mamica in soproga, gospa

Marlla Domiter, roj. Šegula

včeraj po kratki, muke polni bolezn, previdna s tolažili sv. vere, za vedno zapustila.

Pogreb blage pokojnice bo v sredo, 21. februarja, ob 4. popoldne iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, 22. februarja, ob 7. v magdalenski cerkvi.

Maribor, 20. februarja 1940.

ZALUJOCI SOPROG JOŽE BERTA, KARL, JOŽE, ANA, otroci STEFI, snaha.